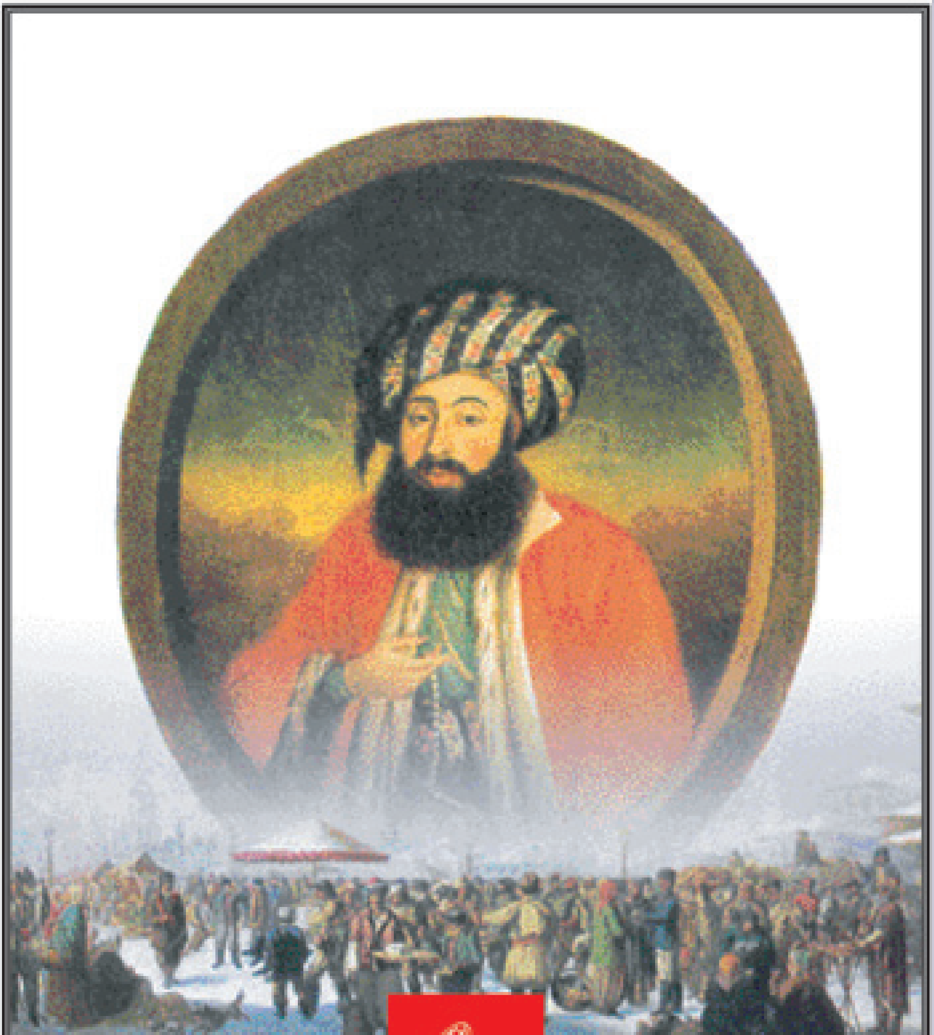
biblioteca școlarului

ANTON PANN

POVESTEA VORBII

Litera Internațional

biblioteca școlarului

Anton

PANN

POVESTEA VORBII

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1796 (1797 sau 1794) Se naşte la Sliven, Bulgaria, Anton Pann. Tatăl său, Pantoleon Petrov, de meserie a fost căldărar. Răposează de tânăr, lăsând o văduvă (pre nume Tomaida) cu trei copii orfani.

1806–1812 În timpul războiului ruso-turc Tomaida peregrinează împreună cu fiii săi la nord de Dunăre. Se stabilesc la Chişinău. Înrolându-se în armata rusească, fraţii lui Antonache sunt răpuşi în timpul asedierii Brăilei la 1809. Junele Anton se face corist (soprano) la biserica mare din Chişinău. Probabil de aici începe învăţarea limbii române.

1812 Are loc campania lui Napoleon în Rusia. Familia Petroveanu (îşi românizează evident numele de familie) se stabileşte la Bucureşti. Anton Pann devine paracliser la biserica Olari şi cântăreţ la biserica Sfinţilor.

1816–1819 Tânărul paracliser îşi face studiile timp de doi ani la şcoala lui Petru Efesiul (fost elev al lui Agapie Paliermul din Chios, „reformatorul muzichiei"). În tipografia Efesului va deprinde şi meşteşugul tiparului. Împreună cu ieromonahul Macarie şi cu protopsaltul Grigorie (de la Mitropolie), este membru în comisia pentru tălmăcirea în româneşte a cântărilor liturgice şi aranjarea lor în baza noului sistem de psaltichie. Aceştia însă îl păcălesc şi tipăresc pe ascuns la Viena, şi fără numele lui Pann, Teoreticonul, Anastasimatarul *şi* Irmologhiul. *Face* şcoala academicească *de la Sf. Sava. După cum îşi aminteşte Ion Ghica, Anton Pann a audiat cursurile lui Gheorghe Lazăr.*

1820 Căsătoria nefericită a lui Anton Pann cu Zamfira Agurezean, cu care convieţuieşte şapte ani. După pronunţarea divorţului aceasta simulează o sinucidere. Din această căsătorie rezultă un fiu, Lazăr, care se va însura pe la 1848. Va deveni moştenitorul tipografiei părinteşti. Apare Axionul.

1821 Începe „zavera“ lui Tudor. Mişcarea eteristă. Anton Pann, ca şi boierii, se refugiază la Braşov. Aici l-ar fi cunoscut pe Ion Barac, dedicând fiicei acestuia de şase ani, Maria, un cântec.

1826 Este dascăl la o şcoală aflată sub patronajul episcopiei din Râmnicul Vâlcea.

Ţine lecţii de muzică maicilor de la Mănăstirea Dintr-un Lemn (de lângă Govora). Aici se întâlneşte cu Anica, nepoata Platonidei, stareţa mănăstirii. Cu „aspida otrăvită“, cum zice el, avu un băiat, Gheorghiţă, mort de mic, şi o fată, „anume Tinca“. Anton Pann la Braşov se avea de bine cu eforii de la biserica Sf. Nicolae*, unde cânta. Cunoaşte pe Ion Barac care „l-au învăţat a compune versuri mai potrivite“.*

Perioada de la Braşov constituie obiectul piesei lui Lucian Blaga. Însă acest mediu nemţesc (adică „european“) din Kronstadt nu-i conveni deloc balcanicului Anton Pann, fapt care îl face să revină mai grabnic la Bucureşti.

1830 Funcţionează la şcoala de pe podul Mogoşoaiei în calitate de „psalt învăţător de copii în arta muzichiei“. Este cunoscut ca profesor sub numele de Anton Pantoleon. Desfăşoară o activitate susţinută de autor de „cărţi politiceşti“, după ce „românise“ materiale palpabile, cântările bisericeşti fără oarecare succese. Văd lumina tiparului Versurile muziceşti *(*cântece de stea) *şi* Câteva versuri politiceşti (cântece de lume).

Efectuează traduceri, adaptări, colportează, pune pe muzică, tipăreşte şi scrie („poezeşte“ şi „româneşte“).

1831 Poezii deosebite sau Cântece de lume.

1832 Îndreptătorul beţivilor.

1834 Hristoitie!

1837 Noul Erotocrit.

1840 Apare Sfânta Evanghelie*, „cu o binecuvântare a preasfinţitului episcop Neofit Râmnicu“.*

Se căsătoreşte a treia oară la 10 februarie. Ecaterina, o fată săracă, avea 18 ani, pe când autorul era un stimabil quadragenar. Ea nu-i înşală aşteptările lui Anton Pann, rămânând până la urmă a lui „soţie iubită“. Dar după moarte se mărită grabnic cu un oarecare Oprea Dumitrescu, fost ucenic al meşterului.

1841 Apar Fabule istorice*;* Noul Doxastar. *Vremea prieteniilor lui Anton Pann cu Mănescu („fost vătaf de curte, vătaf de spătărie, judecător*

la tribunal şi îngrijitor la spitalul Brâncovenesc. Cânta bine la vioară“), cu Chiosea (junior) şi cu Enghiurliu („cei mai mari cântăreţi ai bisericilor din Bucureşti“), cu Marin Serghiescu şi cu Barbu Paris Mumuleanu, apoi cu Nicolae Filimon (care, vorba lui Ion Ghica, „ştia unde se găsea pelinul cel mai bun şi unde se frigeau trandafirii cei mai gustoşi“. Este ahtiat de chefuri cu lăutari „la Deşliu“, la „Ciafer“, La „Pană Buiescu“, după care urmează numaidecât preumblările nocturne pe străzile Bucureştiului.

1842 Moare Chiosea (senior). Catedra de cântări bisericeşti de la Seminarul Mitropoliei rămâne vacantă, pe care o va ocupa Anton Pann în acelaşi an, la 27 iunie, cu o leafă de 200 lei lunar.

1843 Devine proprietar de tipografie. Pe la 1854 ea era evaluată de către stăpân la o mie de galbeni. Consta din următoarele: „Două teascuri, unul de fier şi altul de lemn, cu cinci rânduri de slove, şi anume: terţia, ţiţero, garmond, note orientale, note europene, toate cu căştile lor; cum şi patru rânduri de ştempi şi de matriţe, dimpreună cu un instrument de turnatul slovelor, două instrumente de linii mici şi o maşină de tăiatul slovelor“.

1845 Apare Bazul Teoretic şi practic al muzicii bisericeşti sau Gramatica melodică. *Duce o existenţă precară. Venitul anual constituie 2400 lei. Chiria, „regia“ etc. consumau 1400 lei din această sumă. Adresează o jalbă patetică serdarului Iordache Zosima, şeful cancelariei Mitropoliei: „Eu nu zavistuiesc că ceilalţi profesori au câte un clas şi eu două clasuri, eu nu pizmuiesc că lecţiile mele sunt mai grele la predat; eu nu pârăsc că ceilalţi să iconomisesc pe lângă seminar mai bine decât mine…“*

1846 Poezii populare*;* Irmologhiu sau Catavasier*;* Epitaful sau slujba înmormântării domnului nostru Isus Hristos.

1847 Memorabilul foc mare, întâmplat în Bucureşti în ziua de Paşte 1847, martie 23 *(reportaj „poezit“).*

Culegere de proverburi sau Povestea vorbii; Fabule şi istorioare *(reeditare);* Heruvico-Chinoticar.

1848 Dialog în trei limbi, ruseşte, româneşte şi turceşte*, cu text pe trei coloane paralele. Conduce corul bisericii Creţulescu. Din cauza holerei părăseşte Bucureştiul. La 11 iunie se declanşează Revoluţia.*

1849 Adiata *(Foaie volantă, semnată de Anton Pann şi prof. S. Sf. Mitr.)*.

1850 Înţeleptul Archir cu nepotul său Anadam *(ed. a II-a, 1854)*. Spitalul amorului sau Cântătorul dorului *(ed. a II-a 1852), veritabilă „antologie a dragostei“.*

1851 O şezătoare la ţară sau Călătoria lui Moş Albu *(vol. I; vol. II, 1852; reeditare 1853)*.

1853 Cântătorul beţiei*, reapare* Povestea vorbii. Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea.

1854 Culegere de poveşti şi anecdote; Noul Anastasimatar. Diată *(Foaie volantă cu două pagini tipărite)*.
Se stinge din viaţă la 57 de ani, în ziua de 2 noiembrie, joi, din cauza tifosului. A fost înmormântat în curtea bisericii Lucaci. Pe cruce pot fi citite emoţionantele versuri ale epitafului:

„Aici s-a mutat cu jale
În cel mai din urmă an
Care în cărţile sale
Se citeşte Anton Pann.

Acum mâna-i încetează,
Ce la scris mereu şedea,
Nopţi întregi nu mai lucrează
La lumină cărţi să dea.

Împlinindu-şi datoria
Şi talantul ne’ngropând,
Ş-a făcut călătoria,
Dând în lume altor rând.“